

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 84/16
U Luxembourgju 6. rujna 2016.

Presuda u predmetu C-182/15
Aleksi Petruhin

Država članica nije dužna pružati svim građanima Unije koji su se kretali na njezinu području istu zaštitu od izručenja koju pruža vlastitim državljanima

Međutim, prije nego što ga izruči, predmetna država članica mora dati prednost razmjeni informacija s državom članicom čija je dotična osoba državljanin te joj omogućiti da zatraži predaju građanina kako bi se protiv njega poduzeo kazneni progon

Za Aleksejem Petruhinom, estonskim državljaninom, raspisana je tjeratica koja je objavljena na internetskim stranicama Interpola. Uhićen je 30. rujna 2014. u gradu Bauski (Latvija), a zatim mu je 3. listopada 2014. određen pritvor. Latvijska tijela zaprimila su 21. listopada 2014. zahtjev za izručenje koji je izdala Rusija. U tom je zahtjevu navedeno da je protiv A. Petruhhina pokrenut kazneni progon te da je protiv njega trebalo odrediti pritvor zbog pokušaja trgovanja velikom količinom opojnih sredstava u sastavu zločinačkog udruženja. Sukladno ruskom zakonodavstvu, za to se kazneno djelo može izreći kazna zatvora u trajanju od 8 do 20 godina.

Glavno državno odvjetništvo Republike Latvije odobrilo je da se A. Petruhin izruči Rusiji. Međutim, A. Petruhin zatražio je ukidanje te odluke s obrazloženjem da, sukladno Sporazumu o pravnoj pomoći i pravosudnoj suradnji sklopljenom između baltičkih država, u Latviji uživa ista prava kao i latvijski državljani te da ga je – imajući u vidu da je latvijskim pravom načelno zabranjeno izručenje vlastitih državljana i da ta država članica, sukladno sporazumu sklopljenom s Rusijom, ne izručuje vlastite državljane – Latvijska država morala zaštititi od neosnovanog izručenja.

L'Augstākā tiesa (Vrhovni sud Latvije) ističe da ni latvijskim pravom, ni bilo kojim drugim međunarodnim sporazumom koji je Latvija sklopila, osobito s Rusijom i s drugim baltičkim državama, nije predviđeno ograničenje izručenja estonskih državljana Rusiji. Sukladno tim međunarodnim sporazumima, zaštita od takvog izručenja predviđena je samo za latvijske državljane. Međutim, nepostojanje zaštite građana Unije od izručenja – u slučaju kada su se preselili u državu članicu koja nije ona čiji su državljani – moglo bi biti u suprotnosti s pravom građana Unije na zaštitu koja je istovjetna onoj koja se pruža vlastitim državljanima.

U tim uvjetima latvijski Vrhovni sud postavlja Sudu Europske unije pitanje mora li, radi primjene sporazuma o izručenju sklopljenog između države članice i treće države, s obzirom na načelo nediskriminacije na temelju državljanstva i s obzirom na slobode kretanja i boravka građana Unije, za državljane neke druge države članice vrijediti ista odredba kojom se zabranjuje da ta prva država članica izruči vlastite državljane. Latvijski Vrhovni sud također pita je li država članica od koje se traži izručenje (odnosno država članica od koje treća država traži izručenje državljana druge države članice, u ovom slučaju Latvija) dužna provjeriti (i, ako je, prema kojim kriterijima) da se izručenjem neće ugroziti prava zaštićena Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.

U današnjoj presudi Sud najprije podsjeća da je A. Petruhin, estonski državljanin, tako što je otišao u Latviju koristio, u svojstvu građana Unije, svoje pravo na slobodno kretanje unutar Unije, pa stoga njegova situacija potpada pod područje primjene Ugovora kao i načela nediskriminacije na temelju državljanstva.

Međutim, predmetnim nacionalnim pravilima o izručenju uspostavlja se razlika u postupanju ovisno o tome je li dotična osoba domaći državljanin ili državljanin druge države članice. Naime, ta pravila

dovode do toga da se državljanima drugih država članica, poput A. Petruhhina, ne pruža zaštita od izručenja koju uživaju domaći državljani. Na taj način, takva pravila mogu utjecati na slobodu kretanja državljana, poput A. Petruhhina, unutar Unije te stoga predstavljaju ograničenje slobode kretanja.

Takvo se ograničenje može opravdati samo ako se temelji na objektivnim razlozima i ako je proporcionalno legitimnom cilju koji se nacionalnim pravom želi postići.

Cilj izbjegavanja opasnosti od nekažnjavanja osoba koje su počinile kazneno djelo mora se smatrati da predstavlja legitimni cilj Unije.

Izručenje je postupak čiji je cilj borba protiv nekažnjavanja osobe koja se nalazi na nekom državnom području koje nije ono na kojemu je počinjeno kazneno djelo za koje ju se optužuje. Naime, iako je neizručenje vlastitih državljana općenito nadomješteno mogućnošću države članice od koje se izručenje traži da progoni vlastite državljane za teška kaznena djela počinjena izvan njezina državnog područja, ta država članica u pravilu nije nadležna za suđenje takvog djela kada ni počinitelj ni žrtva navodnog kaznenog djela nisu državljani navedene države članice. Izručenje stoga omogućuje da se izbjegne da kaznena djela koja su na području jedne države počinile osobe koje su napustile to područje ostanu nekažnjena.

U tom kontekstu, nacionalna pravila koja dopuštaju da se pozitivno odgovori na zahtjev za izručenje, s ciljem provođenja kaznenih progona ili suđenja u trećim državama u kojima je kazneno djelo navodno počinjeno, prikladna su za postizanje traženog cilja.

U slučaju nepostojanja odredbi prava Unije koje uređuju izručenje između država članica i treće države, kako bi se provela borba protiv nekažnjavanja kaznenih djela i pritom istovremeno zaštitili državljani Unije od mjera koje ih mogu lišiti prava na slobodno kretanje i boravak, valja primijeniti sve mehanizme suradnje i uzajamne pomoći koji, na temelju prava Unije, postoje u području kaznenog prava.

Stoga **valja dati prednost razmjeni informacija** s državom članicom čija je dotična osoba državljanin, **kako bi se omogućilo tijelima te države članice da, ako na temelju svojeg nacionalnog prava mogu kazneno progoniti tu osobu za djelo počinjeno izvan državnog područja, izdaju europski uhidbeni nalog u svrhu kaznenog progona.** Surađujući u tom smislu s državom članicom čija je dotična osoba državljanin i dajući prednost tom uhidbenom nalogu u odnosu na zahtjev za izručenje, država članica domaćin postupa na način koji je manje ograničavajući za ostvarenje prava na slobodno kretanje, izbjegavajući, koliko je to moguće, opasnost da kazneno djelo ostane nekažnjeno.

Nadalje, Sud navodi da sukladno Povelji nitko ne može biti udaljen, protjeran ili izručen u državu u kojoj postoji ozbiljna opasnost da bude podvrgnut smrtnoj kazni, mučenju ili drugom nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni. Slijedom toga, **ako nadležno tijelo države članice od kojeg se izručenje traži raspolaže elementima koji potvrđuju stvarnu opasnost nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja prema osobama u trećoj državi koja traži izručenje, ono je dužno ocijeniti postojanje te opasnosti prilikom donošenja odluke o izručenju osobe toj državi.**

U tu svrhu, nadležno tijelo države članice od koje se izručenje traži mora utemeljiti odluku na objektivnim, vjerodostojnim, preciznim i odgovarajuće aktualiziranim elementima. Ti elementi mogu, među ostalim, proizlaziti iz međunarodnih sudskih odluka poput presuda Suda za ljudska prava, sudskih odluka treće države koja traži izručenje, kao i odluka, izvješća ili drugih dokumenata koje izrađuju tijela Vijeća Europe ili koje potječu iz sustava Ujedinjenih naroda.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708